

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Valtionhallinnon uudistaminen

Keskus- ja aluehallinnon virastoseelvitys -hankkeen jatkotyö

Tiedotustilaisuus 13.4.2015

Ohjelma

1. Avaus

Ylijohtaja Päivi Laajala

2. VIRSU-selvityksen tulokset

Finanssineuvos Katju Holkeri ja hallitusneuvos Tarja Hyvönen

3. Uudet vaihtoehdot aluehallinnon rakenteeksi

Ylitarkastaja Mikko Saarinen

4. Valtio–kunta-työnjako

Finanssineuvos Teemu Eriksson

5. Kysymykset

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Avaus

Ylijohtaja Päivi Laajala

Valtiovarainministeriö

■ Kehittää

- keskus-, alue- ja paikallishallinnon rakenteita ja toimintaa
- kuntien itsehallintoa
- kuntien rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmää
- julkisia palvelujärjestelmiä

■ Valmistelee

- kuntien hallintoa, kuntajakoa sekä aluehallinnon ja valtion paikallishallinnon aluejakoja koskevat asiat

Keskus- ja aluehallinnon virastaselvitys

- VIRSUn selvitystyö on tehty tulevan hallitusohjelman valmistelun pohjaksi
- Valtionhallinnon rakenteen kehittämistä on selvityksessä tarkasteltu kokonaisuutena
- Tavoitteena on turvata palvelujen saatavuus koko maassa, vaikka rahaa on käytettävissä entistä vähemmän

Tavoitteena selkeämpi kokonaisuus

- Hallinnonalat ovat kehittäneet erityisesti keskushallinnon rakennetta itsenäisesti, mikä on johtanut hajanaisuuteen.
- Valtion aluehallintoa uudistettiin viimeksi vuonna 2010, jolloin perustettiin aluehallintovirastot (AVI) ja ELY-keskukset
- Keskus- ja aluehallinnosta on tarpeen muodostaa entistä selkeämpi ja yhtenäisempi kokonaisuus

VIRSU jätti raporttinsa helmikuussa

- VIRSU-hankkeella oli
 - Kansliapäälliköistä koostuva ohjausryhmä
 - Erikseen työryhmät keskushallinnon ja aluehallinnon selvitystyötä varten
- Hankkeen työ päättyi 5. helmikuuta
- Hanke ehdotti jatkoselvityksiä erityisesti aluehallinnosta

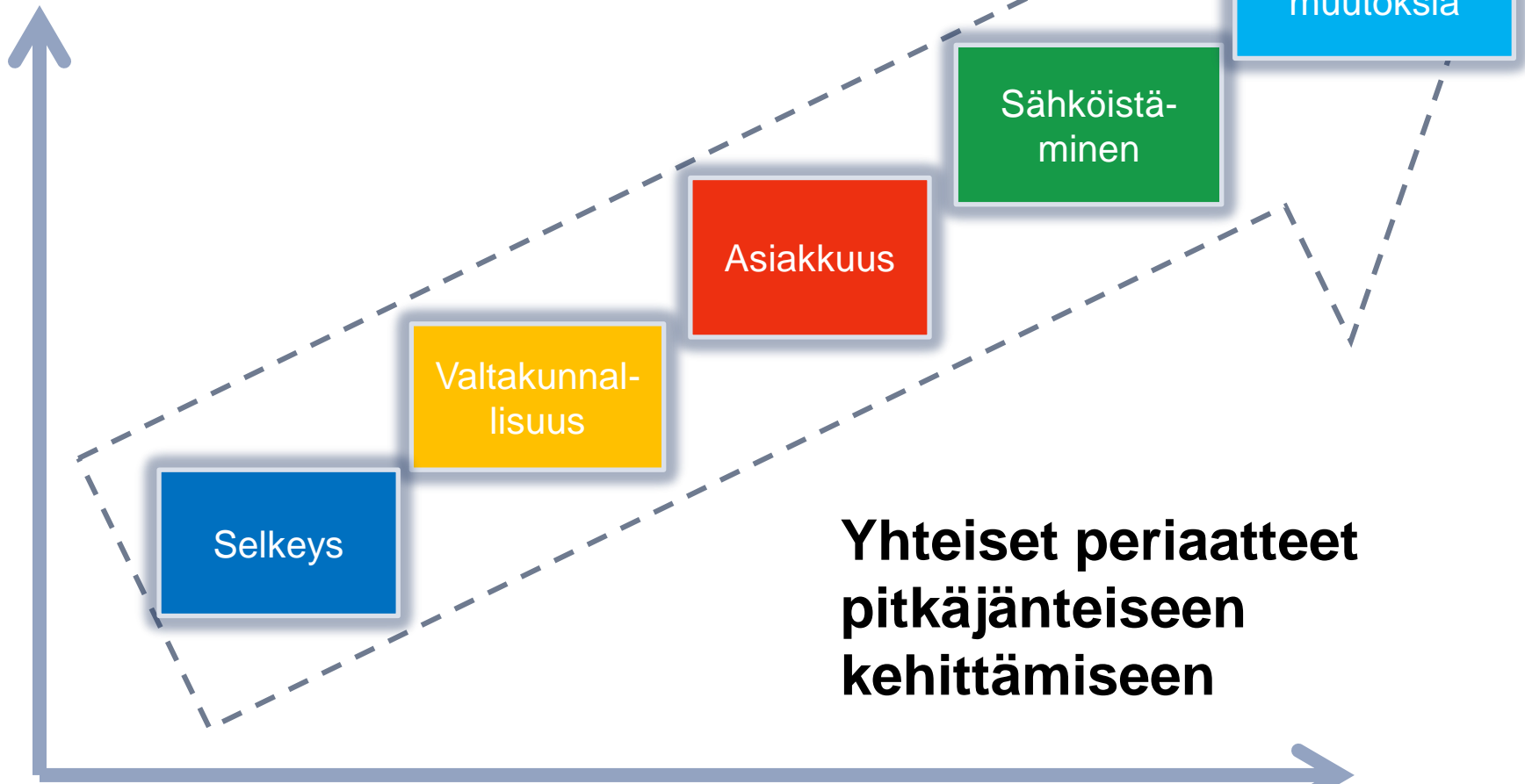
VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Keskushallinnon selvitys

Finanssineuvos Katju Holkeri

Virastorakenteen kehittämispolku: lähtökohtana hyvä hallinto, oikeusturva ja tuloksellisuus

Kohti parempaa palvelukykyä

Kohti tuottavuutta

Keskeiset rakenteelliset ehdotukset

1. Pienet virastot yhdistetään toiminnallisesti samankaltaisiin suurempiin yksiköihin riittävän suuren virastokoon muodostamiseksi
2. Tehdään muista tulosohjatuista virastoista kirjanpitoyksiköitä
3. Erityisen suurta riippumattomuutta vaativia tehtäviä suorittavat pienet virastot liitetään osaksi hallinnonalan emovirastoa

Lisäksi keskushallinnon hankeryhmä esittää eräitä jatkoselvitystä vaativia kohteita

Muut ehdotukset koskevat

- Konserniohjauksen ja -palvelujen kehittämistä
- Itsearviointin ja vertailukehittämisen kattavuutta
- Tietopohjan parantamista

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Aluehallinnon selvitys

Hallitusneuvos Tarja Hyvönen

Aluehallintoa uudistamalla

Asiakkaalle parempaa palvelua

- Esimerkiksi luvat nopeammin ja yhdenmukaisin periaattein koko maassa
- Valvonta etupainotteista ja ennaltaehkäisevää, ei jälkikäteistä
- Asiointi helppoa ja joustavaa

Alueille ja sidosryhmille kumppani

- Aluehallinnon tehtäviä hoidetaan alueilla yhteistyössä kuntien ja maakuntien liittojen kanssa
- Alueelliset kumppanuudet palvelujen tuotannossa toimivat

Organisaatioon tehokkuutta.

- Työtä tehdään monitoimialaisissa viranomaisissa hallinnonalarajat ylittäen
- Resursseja käytetään joustavasti asiantuntemus turvaten
- Tuottavuus paranee 0,5 % vuosittain

VIRSUssa arvioidut perusmallit

Malli A

Yhdistetään:

AVIt ja maistraatit (3–5 kpl)

ELY-keskukset ja TE-toimistot (3–9kpl)

Malli B

Yhdistetään:

AVIt, ELY-keskukset, maistraatit ja TE-toimistot yhdeksi aluehallinnon viranomaiseksi (3–5 kpl)

Malli C

Yhdistetään kahdeksi valtakunnalliseksi aluehallinnon virastoksi:

AVIt ja maistraatit

ELY-keskukset ja TE-toimistot

Malli D

Valtion aluehallinnon viranomaiset yhdistettäisiin:

Yksi valtakunnallisen toimivallan omaava virasto tai 3–5 alueellisen toimivallan virastoa

Maakuntien liitoille siirrettäisiin alueiden kehittämiseen liittyviä tehtäviä

Mallien vaikutusarviointi ja vertailu

- Arvioiduista malleista kokonaisvaikutuksiltaan parhaiksi nousivat mallit C ja B
- Nämä eivät ole ainoat mahdollisuudet organisoida aluehallinnon tehtäviä uudelleen
- Mikään malleista ei ole sellaisenaan optimaalinen
- Maakuntien liitoille tehtäviä siirtävän mallin laajuutta ja siirron vaikutuksia tulisi vielä arvioida

Tunnistettut muutossuunnat nykyisessä rakenteessa

OM:N HALLINNONALAN PIENIEN VIRASTOJEN YHDISTÄMISET
Oikeusrekisterikeskus ns. emovirastona

CIMOn ja OPH YHDISTÄMINEN
Lisäksi YTL:n ja koulutuksen arviointikeskuksen liittäminen samaan kokonaisuuteen

VARASTOKIRJASTO
Helsingin yliopiston yhteyteen

AVIt ja ELY-KESKUKSET
Yhteen maistraattien / TE-toimistojen kanssa?
AVIt ja ELY-keskukset yhteen?
Valtakunnalliseksi viranomaisiksi?
Tehtäviä maakuntien liitoille?

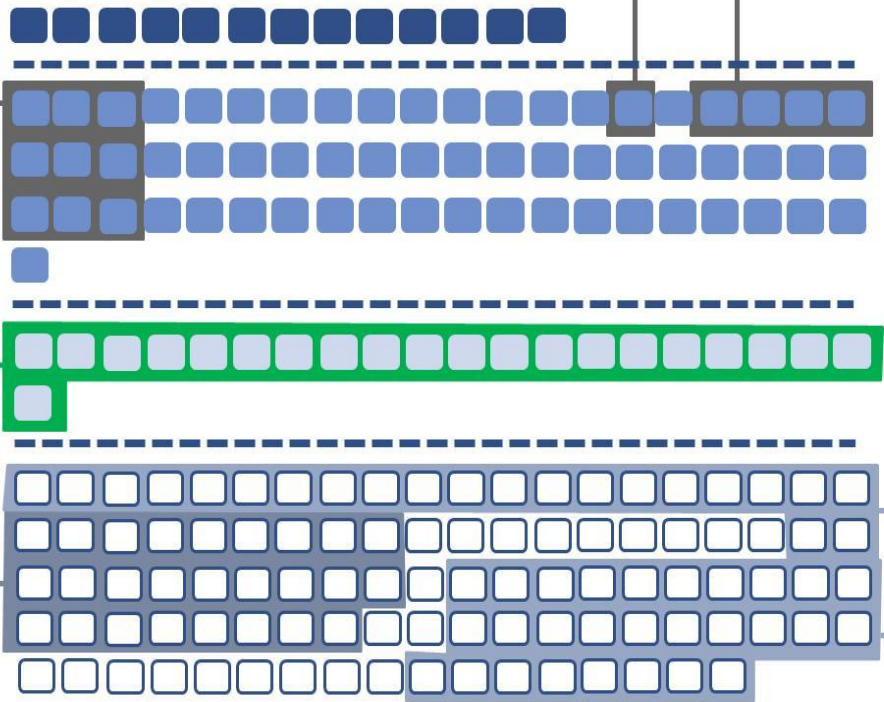
Ministeriöt ja Oikeuskanslerin Virasto (12+1)

Valtion keskushallinnon virastot ja laitokset (61)

Valtion aluehallinnon virastot (AVI, ELY-keskus yht. 21)

Valtion paikallishallinnon virastot (TE-toimisto, maistraatti, syyttäjä, ulosotto, oikeusapu, poliisilaitos, yht. 97)

MAISTRAATIT JA TE-TOIMISTOT
Osaksi AVI-ELY-kokonaisuuksia?
Valtakunnalliseksi viranomaisiksi?

ULOSOTTO
Muutos valtakunnalliseksi viranomaisiksi

OIKEUSAPU
Muutos valtakunnalliseksi viranomaisiksi

Pois erottelusta keskus-, alue- ja paikallishallintoon

Ministeriöt ja oikeuskanslerin virasto (12+1)

Valtion virastokenttä

- ✓ n kpl virastoja (=kirjanpitoyksikköjä)
- ✓ pääsääntönä valtakunnallinen toimivalta
- ✓ jakautuvat rakenneratkaisujensa perusteella neljään eri tyyppiin

A1. TOIMIALA-VIRASTOT

- n kappaletta virastoja
- ei alueellista toimintaa

A2. TOIMIALA-VIRASTOT

- n kappaletta virastoja
- alueellista toimintaa n:ssä. kappaletta toimintayksiköitä

B1. MONIALAISET VIRASTOT

- n kappaletta virastoja
- ei alueellista toimintaa

B2. MONIALAISET VIRASTOT

- n kappaletta virastoja
- alueellista toimintaa n:ssä. kappaletta toimintayksiköitä

Hanketta täydentävä jatkotyö

- Hanke totesi, että vaikutusarviointia eri malleista tulisi keväällä täydentää erityisesti seuraavasti:
 - Valtion alue- ja keskushallinnon työnjakoa eri malleissa tulisi tarkemmin selvittää ja selkeyttää
 - Eri malleista aiheutuvia säädösmuutostarpeita tulisi kartoittaa
 - Kunnilta valtiolle siirrettävistä tehtävistä tulisi tehdä alustavat ehdotukset
 - Tulisi arvioida mallien variaatioita ja niiden vaikutuksia
 - D-mallin arviointia tulisi myös jatkaa ainakin siirrettävien tehtävien, ohjauksen ja julkisen talouden näkökulmasta

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Uudet vaihtoehdot aluehallinnon rakenteeksi

VM:n jatkotyö

Ylitarkastaja Mikko Saarinen

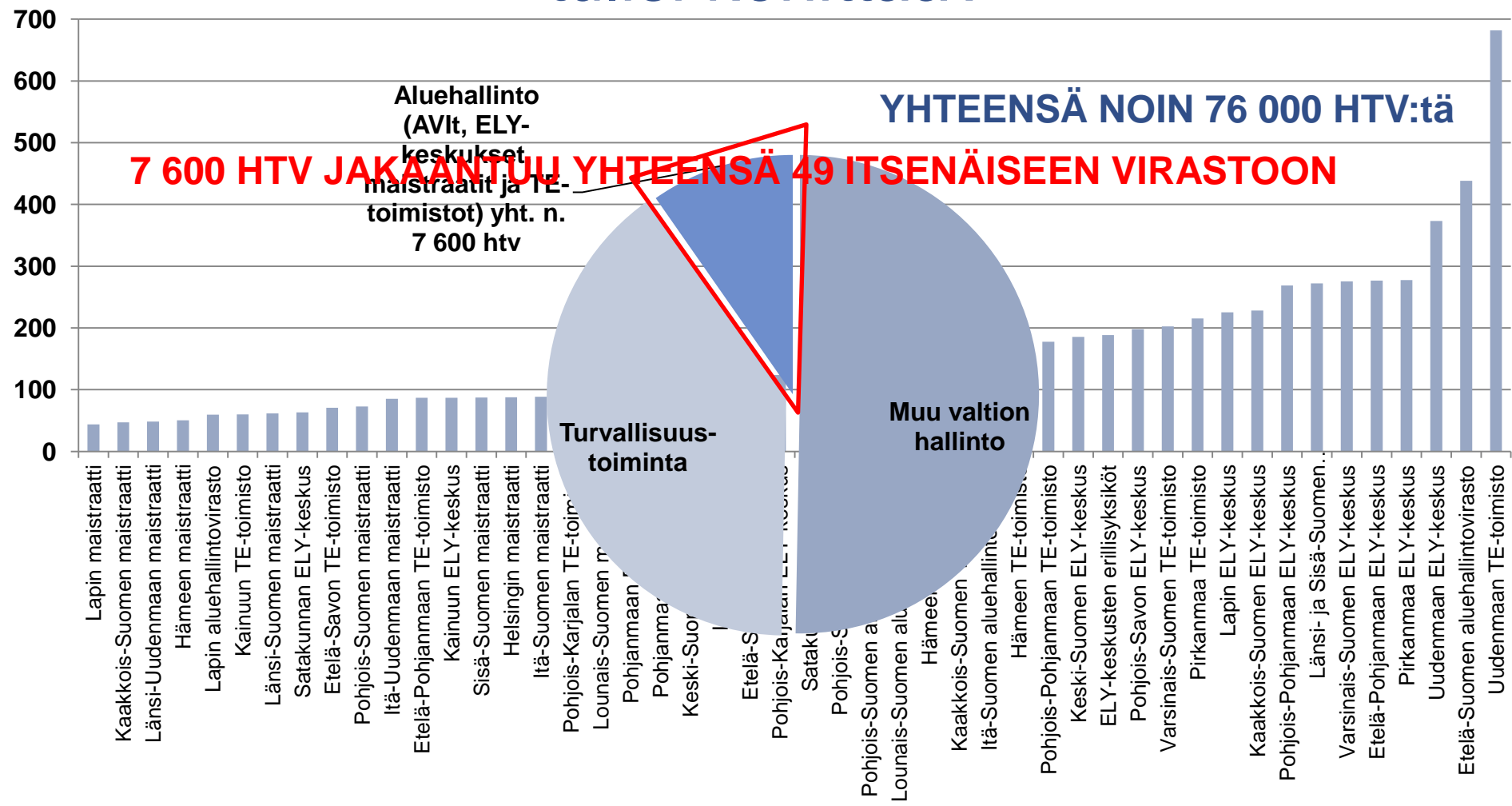

Miksi valtion aluehallinnon rakennetta tulisi kehittää?

- Tarkastelussa AVI:n, ELY-keskusten, maistraattien ja TE-toimistojen virastorakenne
- *Jo tehdyillä päätöksillä* kyseisten virastojen muodostaman kokonaisuuden toimintamenoihin kohdistuu 8,5 prosentin leikkaus vuosina 2015–2019
- Rakennetta on sopeutettava
 - Muuttuvaan toimintaympäristöön
 - Tiukkenevaan resurssitilanteeseen

Miksi valtion aluehallinnon rakennetta tulisi kehittää?

Aluehallinnon rakennemallien variaatiot

Mallin B variaatio 1: Neljä aluehallinnon virastoa, maistraateista valtakunnallinen virasto, samoin TE-toimistoista

Mallin B variaatio 2: Yhdeksän aluehallinnon virastoa, maistraateista valtakunnallinen virasto, samoin TE-toimistoista

Mallin C variaatio 1: AVIt ja maistraatit yhdeksi valtakunnalliseksi viranomaiseksi, ELY-keskukset ja TE-toimistot yhteen yhdeksäksi alueelliseksi virastoksi

Malli A
Yhdistetään:
AVIt ja maistraatit (3–5 kpl)
ELY-keskukset ja TE-toimistot (3–9kpl)

Malli B
Yhdistetään:
AVIt, ELY-keskukset, maistraatit ja TE-toimistot yhdeksi aluehallinnon viranomaiseksi (3–5 kpl)

Malli C
Yhdistetään kahdeksi valtakunnalliseksi aluehallinnon virastoksi:
AVIt ja maistraatit
ELY-keskukset ja TE-toimistot

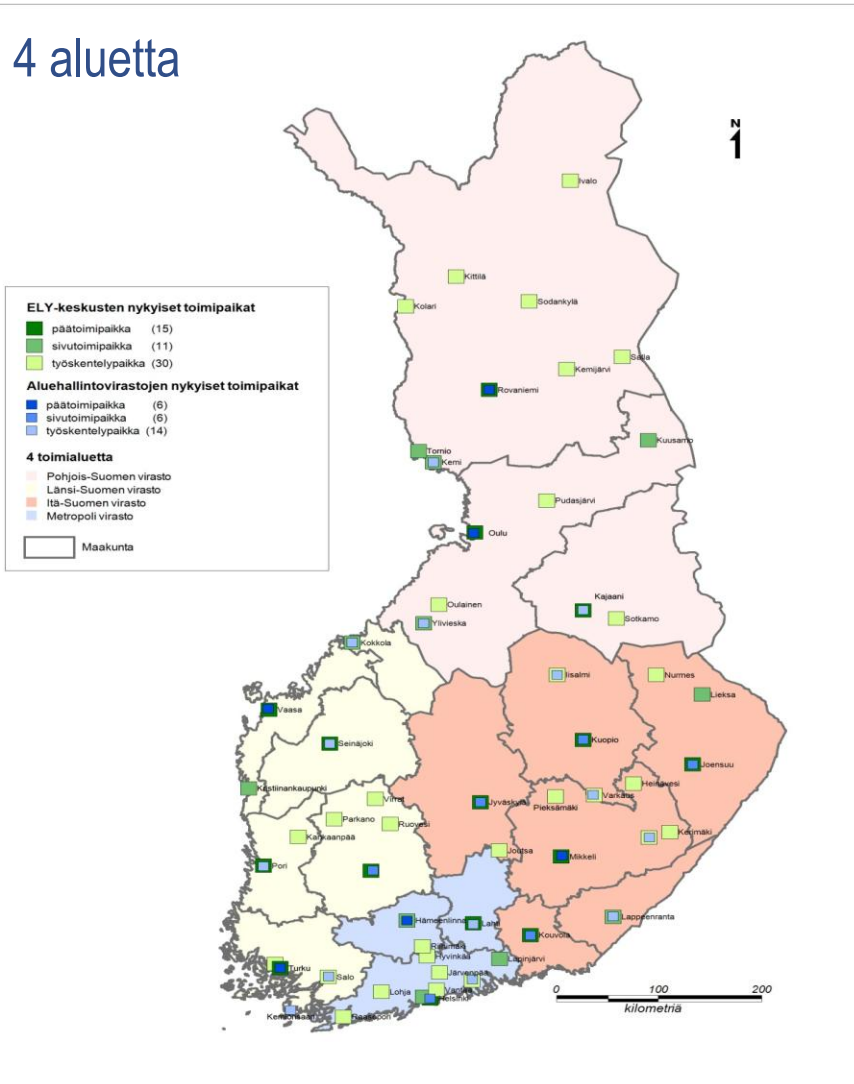
Malli D
Valtion aluehallinnon viranomaiset yhdistettäisiin:
Yksi valtakunnallisen toimivallan omaava virasto tai 3–5 alueellisen toimivallan virastoa
Maakuntien liitoille siirrettäisiin alueiden kehittämiseen liittyviä tehtäviä

Mallin C variaatio 2: AVIt ja maistraatit yhdeksi valtakunnalliseksi viranomaiseksi, ELY-keskukset ja TE-toimistot yhteen yhdeksäksi alueelliseksi virastoksi.
Siirretään ympäristötehtävät ja maatalouden valvontatehtävät ELY-keskuksista AVlin.

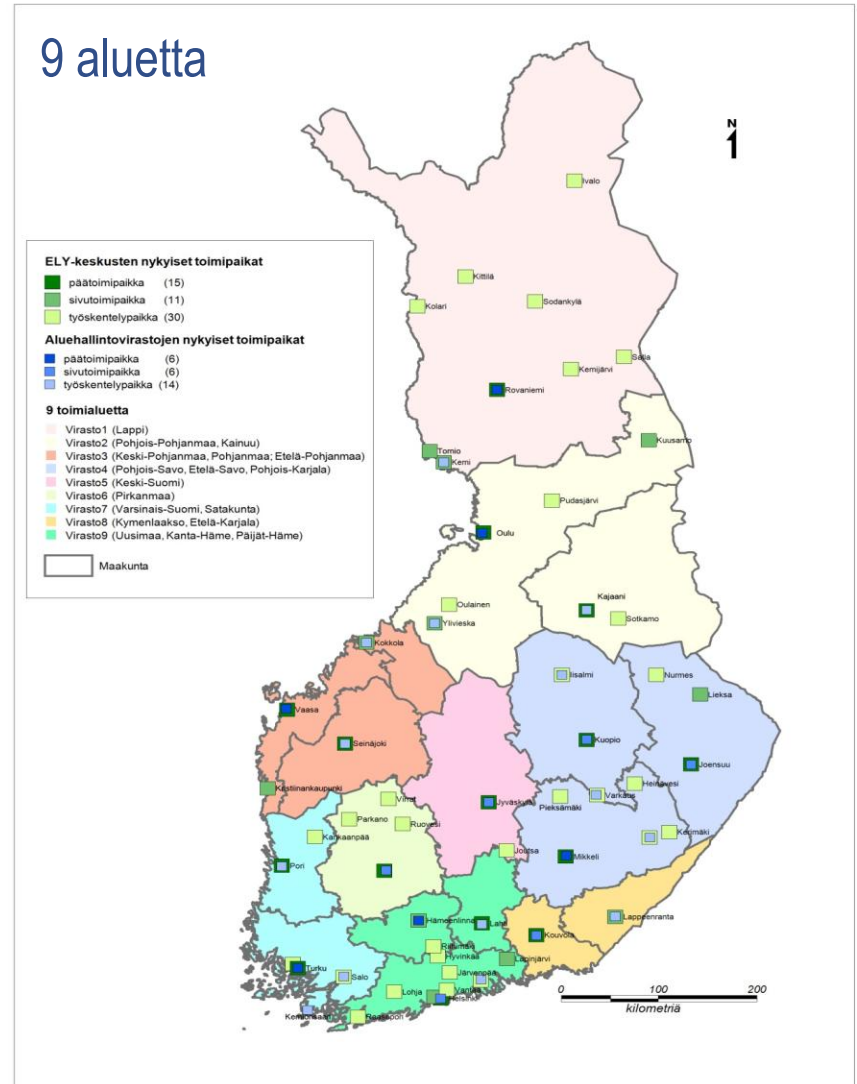
Mallin C variaatio 3: AVIt ja maistraatit yhdeksi valtakunnalliseksi viranomaiseksi, ELY-keskukset ja TE-toimistot yhteen yhdeksäksi alueelliseksi virastoksi. **Siirretään ympäristölupatehtävät AVIsta ELY-keskuksiin.**

B-variaation aluejako

4 aluetta

9 aluetta

Kaksi mallia nousee ylitse muiden

- Kaikki variaatiot tarjoavat toimivan lähtökohdan aluehallinnon rakenteen kehittämiseksi
- Kokonaisuutena parhaimpina erottuvat:
 - Mallin C variaatiot 1 ja 2:
 - AVIt ja maistraatit yhdeksi valtakunnalliseksi viranomaiseksi,
 - ELY-keskukset ja TE-toimistot yhteen yhdeksäksi alueelliseksi virastoksi
 - Mahdollisesti ympäristötehtävien ja maataloushallinnon valvontatehtävien siirtäminen ELY-keskuksista AVIin
 - Mallin B variaatio 1:
 - Neljä aluehallinnon virastoa
 - Valtakunnalliset maistraatti- ja TE-toimisto-virastot

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Valtio–kunta-työnjako

Finanssineuvos Teemu Eriksson

Malli D

- Valtion aluehallinnon viranomaiset yhdistettäisiin
 - 3–5 alueellisen toimivallan virastoa tai yksi valtakunnallisen toimivallan virasto
- Maakuntien liitoille siirrettäisiin alueiden kehittämiseen liittyviä tehtäviä

Malli D

Valtion aluehallinnon virasto

- Valtiolle jäävät aluehallinnon tehtävät
 - AVI, maistraatti ja TE-toimistotehtävät
 - Osa ELY-keskusten tehtävistä
- Alueellisia toimintayksiköitä
- Joko valtakunnallinen toimivalta tai 3-5 alueellisten toimivallan virastoa

Maakuntien liitot

- Maakunnan liittojen nykyiset tehtävät
- Valtion aluehallinnon nykyiset alueelliseen kehittämiseen liittyvät tehtävät
- Maakunnan liittojen määrän vähentäminen nykyisestä

Avainlukuja

	Valtion aluehallinto	Maakuntien liitot
Itsenäisten virastojen määrä	1–5	Noin 10
Toimipisteiden määrä	226	Ei arvioitavissa
Virastokokonaisuuden henkilöstömäärä yht.	6952	Valtiolta siirtyy 300–320 htv:tä
Ohjaavien tahojen määrä	16 (9+7)	Ei arvioitavissa
Virastokokonaisuuden vuosittaiset bruttomenot (M€)	498,9	Valtiolta siirtyvä 24,0

Alueiden kehittämistehtävät siirtyisivät

- D-mallissa olennaista on alueiden kehittämiseen liittyvien tehtävien siirtäminen maakuntien liitoille
 - Yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan edistäminen
 - Innovaatiot ja kansainvälisyys
 - Työmarkkinat ja työvoima
 - Kulttuuri ja osaaminen
 - Maahanmuutto ja kotouttaminen
 - Maatilat ja maaseudun kehittäminen
 - Energia
 - Liikennejärjestelmän ja julkisen liikenteen kehittäminen

Aluekehitysvaikutukset

- Läheisyysperiaate vahvistuisi
- Pääallekkäisyyksiä poistuisi, mutta edellyttäisi maakunnan liiton läheistä yhteystyötä valtionhallinnon kanssa
- Kansallisen elinkeino- ja innovaatiopolitiikan toteutus heikkenisi
- Elinkeino- ja työvoimapolitiikka eriytyisivät
- Malli edellyttäisi muutoksia rakennerahasto-ohjelmiin

Henkilöstö- ja talousvaikutukset

- Henkilöstön siirtymä olisi alle 400 htv:tä
- Palkkauskustannuksia siirtyisi yli 25 milj. euroa / vuosi.
- Tehtävien vaatima rahoitus tulisi siirtää valtiolta kunnille.

Sote ja D-malli

- Perustuslakivaliokunta tunnisti soten järjestämisen vaihtoehtoiksi yksiportaisen kuntayhtymän, toisen asteen itsehallinnon ja valtiolle siirtämisen
- D-mallin toteutukseen vaikuttaisi erityisen paljon, jos ratkaisuksi tulisi toisen asteen itsehallinto
 - Maakuntien liittojen tehtävät olisivat todennäköisesti osana uutta itsehallintotasoa

Vaikutukset tehtävien ohjaukseen

- Valtio voisi ohjata maakuntien liitoille tai toisen asteen itsehallinnolle siirtyviä tehtäviä vain säädös- ja informaatio-ohjauksen keinoin
- Rahoituksen ohjausvaikutukset määräytyvät valittavan mallin mukaan

Lisätietoja

- www.vm.fi/virastonselvitys